

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนิน ไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควร คือไม่มีผลใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัย ความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ต้องมีความรอบรู้ที่เหมาะสม และต้องดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและ ความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้ง ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อสานต่อความคิดและเชื่อมโยงการขยายผลที่เกิดการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป ใช้เพื่อจุดประกายให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยได้สำรวจชุมชน ต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง และได้คัดเลือกมาสำหรับการทำการศึกษาวิจัยจำนวน 2 แห่ง เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง คือ บ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ที่ 5 ตำบลคณที อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร และบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอนาทอง จังหวัด กำแพงเพชร เพราะว่าทั้ง 2 ชุมชน เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ซึ่งชุมชนบ้านโพธิ์พัฒนาฯ ได้รับรางวัลระดับจังหวัดในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับ “อยู่ดี กินดี” ในปี 2550 และ ระดับ “พออยู่ พอกิน” ในปี 2557 และพัฒนามาเป็น ระดับ “อยู่ดี กินดี” ในปี 2558 และชุมชนบ้าน บ่อแก้วฯ ได้รับรางวัลระดับจังหวัดในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับ “อยู่ดี กินดี” ในปี 2556 และพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับ “อยู่เย็น เป็นสุข” เมื่อปี 2557 จากการลงพื้นที่ สสำรวจเบื้องต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจชุมชนดังกล่าวเพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จการเป็นชุมชนต้นแบบ ด้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาพัฒนาชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอลองขลุ่ จังหวัดกำแพงเพชร ต่อไป

จากการศึกษาชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยศึกษาจากชุมชนที่ได้รับการยกย่องให้เป็นเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยคัดเลือกมาจำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ที่ 5 ตำบลคณสี อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร กับชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอนาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีการดำเนินงานการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตามตัวชี้วัดหมู่บ้านที่ยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานของชีวิตใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจและด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่วะดิน วัชรเวโรจน์ ผู้นำชุมชนบ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ที่ 5 ตำบลคณสี อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับในชีวิตประจำวัน เพราะว่าประชาชนในชุมชนประสบกับปัญหาความยากจน และทางผู้นำชุมชนยังได้เก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน (จปฐ.) แล้วพบว่าตกเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ โดยมีเครื่องชี้วัดข้อมูล จปฐ. เป็นเครื่องมือชี้วัด ประชาชนมีการบริโภคและใช้จ่ายอย่างเกินตัว ก่อให้เกิดหนี้สินเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำส่งผลกระทบต่อทำให้ ค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้หลายครอบครัวต้องประสบกับภาวะหนี้สิน จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้นำชุมชนได้หารือร่วมกับคนในชุมชน และได้ข้อสรุปที่จะร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน โดยน้อมนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต เริ่มจากการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ คือ การพัฒนาจิตใจของตนเอง ให้เป็นผู้มีคุณธรรมพัฒนาตนเองให้มีความรู้ สามารถพึ่งตนเองในด้านการดำรงชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี ซึ่งจะมีผลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้หลักการพึ่งตนเองให้พ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ จึงได้นำแผนพัฒนาชุมชนของหมู่บ้านมาปรับปรุงแก้ไข และดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาชุมชนตามเกณฑ์ตัวชี้วัดการประเมินของกระทรวงมหาดไทยในการเป็นเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ และได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณทั้งภายในและภายนอกชุมชนจนโครงการสำเร็จผลบรรลุจัดทำโครงการตามเกณฑ์วัตถุประสงค์ของโครงการจนได้รับรางวัลระดับจังหวัดในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับ “อยู่ดี มีสุข” ในปี 2558 จนทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนมีชีวิตที่ดีขึ้น จึงถือว่าเป็นหมู่บ้านต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอนาทอง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาตนเองจากวิถีของชุมชนที่มีอยู่ สืบค้นหาศักยภาพของตน เรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองโดยใช้เวทีประชาคมเป็นแหล่งแลกเปลี่ยน ทบทวน และกำหนดทิศทางพัฒนาาร่วมกัน บ้านบ่อแก้วมีการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องจนมีผลงานที่เด่นชัด มีการพัฒนาชุมชนที่หลากหลายและประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างที่ดีได้ สามารถเป็นต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงจนได้รับรางวัลระดับจังหวัดในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับ “อยู่ดี มีสุข” เมื่อปี 2556 และพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับ

“อยู่เย็น เป็นสุข” เมื่อปี 2557 จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่ทิว เทียงบุญ ผู้นำชุมชนบ้านบ่อแก้วฯ ให้ข้อมูลว่าการทำงานของชุมชนจะเป็นการสร้างภาคีเครือข่าย การทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียน วัด และตำรวจ ทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ ซึ่งกิจกรรมที่สำคัญที่พัฒนาชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง คือ การรู้จักพึ่งตนเอง ซึ่งประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่พึ่งพิงเป็นคนอีสาน ที่มีการอยู่อย่างพอเพียง และทำอาชีพเสริมเป็นประจำอยู่แล้วก่อนที่จะเข้าประกวดเศรษฐกิจครัวเรือนต้นแบบ ตัวอย่างกิจกรรม เช่น การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ การประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ ใช้น้ำชีวภาพในการทำนา ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของครัวเรือน ใช้น้ำของที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย รักษาสุขภาพให้แข็งแรง อีกทั้งมีการรวมกลุ่มอาชีพที่สร้างรายได้ให้ครัวเรือนกับชุมชน คือ กลุ่มอาชีพทำไม้กวาด และเปเลญวน ฯลฯ ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มสตรีที่ว่างงานในหมู่บ้านได้ริเริ่มที่จะทำอาชีพเสริม โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้เฒ่าผู้แก่ได้ถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนอีก คือ กลุ่มอาชีพ จักรสาน เลี้ยงจิ้งหรีด การส่งเสริมให้ครัวเรือนนำวัสดุ ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ เช่น นำต้นคล้ามาใช้สานกระติ๊บ เพื่อให้เกิดรายได้เสริม ส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีการออมทรัพย์ ซึ่งในหมู่บ้านมีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 100 คน นอกจากนี้ยังมีการออมด้วยตนเอง รวมทั้งลูกหลานได้มีการออมโดยฝากเงินในรูปแบบธนาคารชุมชน มีการบริหารจัดการชุมชนโดยคนในชุมชน ชุมชนมีความรัก ความสามัคคี สามารถแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และสามารถเป็นต้นแบบในด้านการบริหารจัดการชุมชนได้ และที่สำคัญคนในชุมชนเกิดความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และที่สำคัญยังเป็นการสร้างรากฐานทางด้านเศรษฐกิจให้เกิดความมั่นคง

จากการศึกษาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ พบว่า เป็นชุมชนที่มีความเป็นอยู่ดี ไม่เป็นหนี้สิน ส่วนใหญ่ครัวเรือนมีอาชีพ อีกทั้งยังมีการรวมกลุ่มสร้างอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชน เน้นย้ำการพึ่งพาตนเอง การนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต จนในปัจจุบันกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของเยาวชน คนในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้านอีกด้วย มีกลยุทธ์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงและปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ดังนั้นจากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับความสำเร็จของกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ 5 ตำบลคณที อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร และชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกำแพงเพชร ในการเป็นชุมชนต้นแบบเพื่อพัฒนาชุมชนอื่นต่อไป การแก้ปัญหาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการถอดบทเรียน การเรียนรู้จากกลุ่มชุมชน การถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มผู้นำที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องความสำเร็จของกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มที่มีส่วนทำให้บ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ 5 ตำบลคณที อำเภอมือง จังหวัด

กำแพงเพชร และชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงาน เครื่องมือและเทคนิคในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนผ่านเกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดจนได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ แล้วนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้มาสร้างเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้สู่ความสำเร็จของชุมชน โดยจัดทำเป็นคู่มือชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนใกล้เคียงเพื่อเกิดการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการพื้นที่ในจังหวัดกำแพงเพชรที่มีบริบทใกล้เคียงกัน และได้คัดเลือกชุมชนที่ต้องการพัฒนาให้เป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยได้ผลการสำรวจ คือ บ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ จากการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาการทำมาหากิน หนี้สิน และอยู่อย่างมีความสุข รอดพ้นความวิฤต ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านโพธิ์พัฒนาหมู่ที่ 5 ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อจัดทำคู่มือชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้บทเรียนความสำเร็จจากคู่มือชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง

3. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตดังนี้ คือ

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

3.1.1 พื้นที่ทำการศึกษาคือการถอดบทเรียนความสำเร็จการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านโพธิ์พัฒนาหมู่ที่ 5 ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

3.1.2 พื้นที่สำหรับการพัฒนา จำนวน 1 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ ณ หมู่บ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ที่ 9 ตำบลคณที อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร และประชากรที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งคัดเลือกจากชุมชนที่ได้รับการยกย่องให้เป็นเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้นำชุมชน นักปราชญ์ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของชุมชนหมู่บ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ที่ 9 ตำบลคณที อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร และชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด

3.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่จะพัฒนาในครั้งนี้ คือ กลุ่มครัวเรือนต้นแบบของชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 ครัวเรือน โดยคัดเลือกจากความสมัครใจของประชาชนในชุมชน

3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาผู้วิจัยใช้กระบวนการถอดบทเรียนจากชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 2 ชุมชน คือ ชุมชนหมู่บ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ที่ 9 ตำบลคณที อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร และชุมชนบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำมาถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนที่จะพัฒนา คือ บ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร โดยศึกษาประเด็น ดังนี้

3.3.1 ประวัติชุมชนก่อนการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ และการเริ่มต้นสู่การพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.2 เป้าหมายการดำเนินงานของชุมชนสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.3 การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในการประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตามตัวชี้วัดหมู่บ้านที่ยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานของชีวิตใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

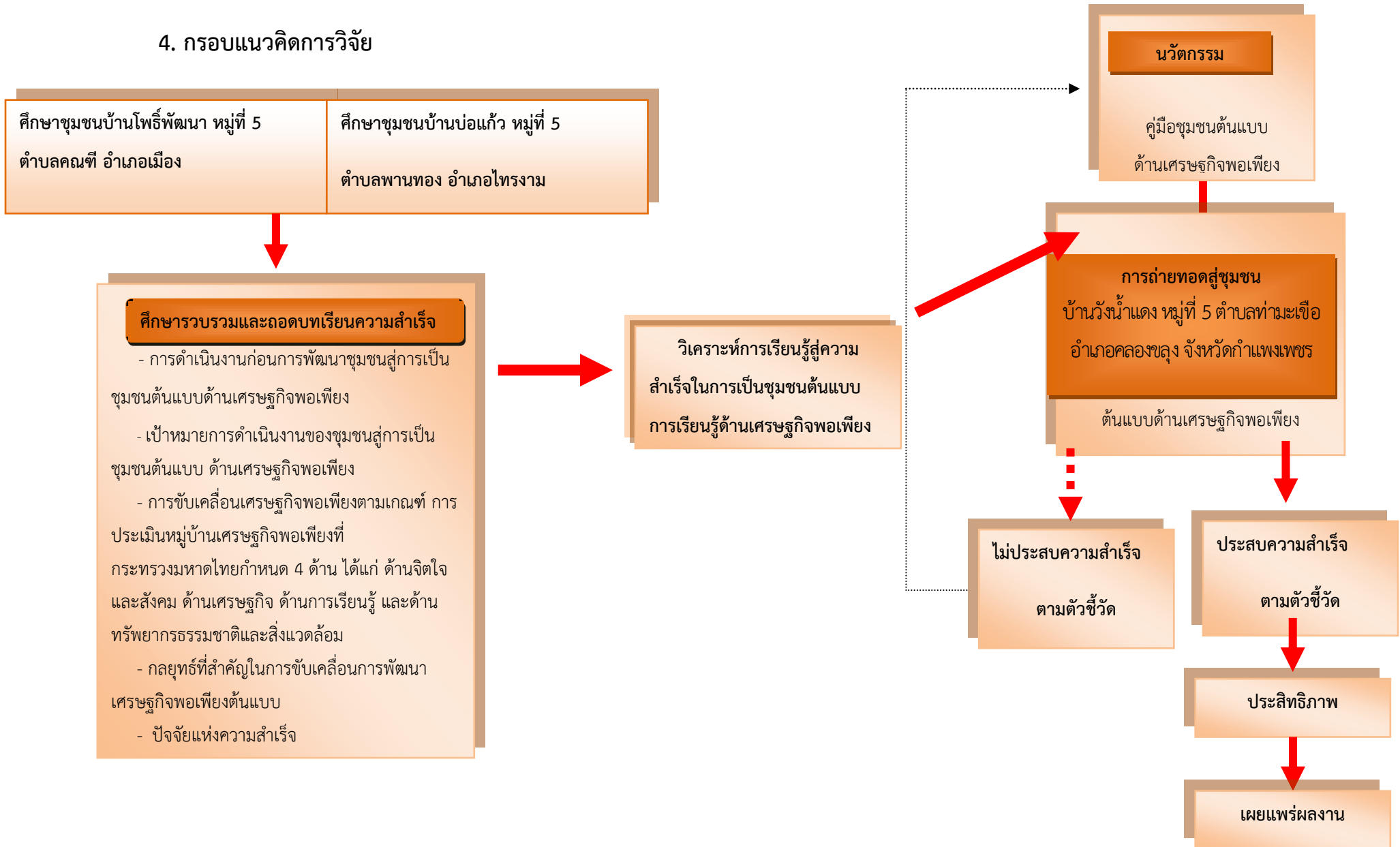
3.3.4 เกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตามเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย กำหนดเกณฑ์ชี้วัด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3.5 ขั้นตอนการดำเนินงานสู่การพัฒนาชุมชนตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.6 กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.7 ปัจจัยความสำเร็จ

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ชุมชนที่นำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต และได้รับการพัฒนาจนประชาชนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีไม่เป็นหนี้สิน พึ่งพาตนเองได้ จนได้รับยกย่องให้เป็นเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

4.2 การถอดบทเรียน หมายถึง การเรียนรู้จากกลุ่มชุมชน การถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มผู้นำที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องความสำเร็จของกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มที่มีส่วนทำให้ชุมชนเกิดความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินงาน แนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นหลักคิด และหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อนำไปสู่ความพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยยึดหลักเกณฑ์ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ ตลอดจนมีเงินเหลือเก็บออม และการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

4.3 การดำเนินงาน หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติในองค์กรให้เป็นตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการดำเนินชีวิต และการนำหลักแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ตลอดจนความร่วมมือจากผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน

4.4 เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อนำไปสู่ความพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีโดยยึดหลักเกณฑ์การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ ตลอดจนเกิดการออม การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

4.5 ความสำเร็จ หมายถึง ชุมชนได้ผ่านเกณฑ์ประเมินในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้ชุมชนอื่น หรือเยาวชนได้เข้ามาศึกษาในอนาคตต่อไป

4.6 กลุ่มผู้นำ หมายถึง แกนนำในการขับเคลื่อนกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง ประธานกลุ่มสตรีกลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน และกลุ่มครัวเรือนต้นแบบ จำนวน 30 ครัวเรือน เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดเป้าหมายการทำงาน และการส่งเสริมพัฒนาให้ชุมชน ซึ่งมีการพัฒนาอย่างพอเพียง พึ่งตนเองได้ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

5.1 ด้านวิชาการ

5.1.1 นำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการให้บริการวิชาการด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาชุมชนผู้วิจัยได้ถ่ายทอดความสู่ชุมชนที่จะพัฒนา คือ ชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร

5.1.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประชาชนและเยาวชนรุ่นหลังในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในประจำวัน นำมาปรับใช้ในสังคมที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสามารถแก้ไขปัญหาความยากจน การพึ่งตนเองได้ การมีอาชีพและรายได้ในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจระดับประเทศได้ในอนาคต

5.2 ด้านนโยบาย

การนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยมาช่วยในการเขียนแผนพัฒนาชุมชน โดยร่วมกันกับกลุ่มผู้นำชุมชนผู้วิจัยได้ถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนที่จะพัฒนา คือ บ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร และผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ การวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับพัฒนาชุมชนต่อไป

5.3 ด้านเศรษฐกิจ/พานิชย์

งานวิจัยนี้จะนำมาพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้เกิดมูลค่าหรือรายได้ของชุมชนที่เพิ่มขึ้น

5.4 ด้านสังคม/ชุมชน

5.4.1 บ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับชุมชน เกิดประโยชน์ สามารถแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทำให้คนในชุมชนมีชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพ พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน สมาชิกในชุมชนเกิดความสุขจนสามารถเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงได้อีก

5.4.2 ชุมชนต้นแบบเกิดความภาคภูมิใจ เป็นแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งเยาวชนรุ่นหลังยังได้เรียนรู้ สามารถดำเนินงานต่อยอดเพื่อพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงและด้านอื่น ๆ ต่อไป